

Paulina Forma

Internet w wychowaniu - szanse i zagrożenia

Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy 2, 97-105

2007

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Internet w wychowaniu – szanse i zagrożenia

ABSTRAKT

W procesie kształtowania osobowości młodego człowieka znacząca rolę odgrywają zadatki wrodzone, środowisko, proces wychowania czy aktywność własna, którą w ostatnim czasie, zwłaszcza w odniesieniu do młodego pokolenia, zdominował Internet.

Stał się on medium, które całkowicie zmieniło kulturę i podejście do życia milionów ludzi. Jego powstanie wywołało rewolucję równie ważną i zmienną w skutkach jak niegdyś wynalazek druku.

Obecnie znajduje on szerokie zastosowanie. Służy przede wszystkim w nauce i technice, umożliwia szybki i łatwy kontakt, wzajemne przesyłanie informacji oraz ułatwia transakcje pomiędzy przedsiębiorstwami, instytucjami, a także osobami prywatnymi. Jest to wynalazek, który nie tylko ma działanie pozytywne, ponieważ często powoduje regres sztuki zapamiętywania. Użytkownik otrzymuje dane gotowe i, niestety, nierzadko bierze za prawdę coś, co jest wynikiem błędu autora lub jego chęci wprowadzenia czytelnika w błąd. Negatywne skutki nieprawidłowego użytkowania Internetu obserwowalne są również w gronie językoznawców, którzy dostrzegają zubożenie i degradację współczesnej polszczyzny.

Internet jest swoistym rodzajem medium, które od niedawna odgrywa dużą rolę w dwóch nierozłącznych zakresach działalności, jakimi jest komunikowanie oraz wychowanie. W procesie wychowania Internet służy przenoszeniu informacji w czasie i w przestrzeni, zalicza się go również do środków ludzkiego komunikowania. Chociaż media, takie jak telewizja, radio, prasa, towarzyszą nam od dawna, to w obecnym czasie, jak twierdzi T. Globan-Klas, zmieniły one swój charakter do tego stopnia, iż możemy mówić o „rewolucji komunikacyjnej”. Do gamy środków masowego przekazu wkroczyły „nowe media”.

Niewątpliwie Internet jest jednym z przykładów „nowych mediów”, jest jednym z mediów leżących u podstaw współczesnej kultury, bez których egzystencja człowieka staje się niemożliwa. Jednakże jest on również jednym z najbardziej kontrowersyjnych fenomenów kultury.

Manuel Castells pisze: „Internet jest globalną siecią komunikacyjną, lecz sposób jego wykorzystania i jego ewolucyjna natura są produktem ludzkiego działania w określonych warunkach historycznych” [3, s. 18].

Natomiast według Parry Aftab „Internet jest niezwykłym miejscem – to medium, które pozwala jednocześnie porozumiewać się, uczyć i bawić. [...] Nasze dzieci nie mogą być internetowymi analfabetami, jeśli mają otrzymać pracę, kończyć szkoły czy wstępować na uniwersytet. Odmawiając im dostępu do sieci, ograniczamy ich szanse na sukces” [1, s. 21].

Odnosząc się do założeń Manuela Castellsa, który w 2001 roku podjął się próby zgłębienia natury Internetu, oraz Parry Aftab, pragnę swoje rozważania rozpocząć od stwierdzenia,

iż Internet ma ogromne znaczenie dla rozwoju dzieci i młodzieży, zwłaszcza że wymagania współczesnego świata, coraz większe zapotrzebowanie na specjalistów oraz szybkość i dynamika zmian w świecie naukowym występujące na niespotykaną do tej pory skalę sprawiają, iż poszukiwane są alternatywne formy przekazu wiedzy.

Obserwowany obecnie dynamiczny rozwój technologii informacyjnej sprawił, że to, co jeszcze kilka lat temu wydawało się odległe w czasie, dzisiaj stało się realne. Przełamane zostały bariery, które jeszcze niedawno były nie do pokonania. Dzisiejszy poziom usług telekomunikacyjnych umożliwia już utrzymywanie stałego kontaktu z jednostkami dydaktycznymi z całego świata. Obecnie każdy uczący się na świecie może za pomocą sieci korespondować z innymi, włączyć się do dyskusji prowadzonej na dowolnym uniwersytecie czy w szkole, zadać pytanie nobliście lub skorzystać z zasobów bibliotecznych. Potężne usługi internetowe, takie jak: poczta elektroniczna, grupy dyskusyjne, bazy danych oraz zasoby stron WWW (*Word Wide Web*) oferują bogate jak żadne inne dotąd źródło informacji. Internet zapewnia łatwy i szybki dostęp do ogromnych zasobów wiedzy zgromadzonych w największych bibliotekach świata. Ograniczeniem pozostał jedynie techniczny dostęp do sieci.

Współczesna technika multimedialna daje wspaniałe możliwości dzieciom, udostępnia dźwięk, tekst, grafikę i animację, łącząc je w niespotykany dotychczas sposób. Dziś komputer i Internet umożliwia m.in. obróbkę danych, wyszukiwanie i gromadzenie ogromnej ilości informacji. Ponadto istniejąca symulacja różnego rodzaju zjawisk, obraz skojarzony z dźwiękiem oraz tekstem, jest znakomitym narzędziem do prezentacji wiedzy. Programy, bądź ich fragmenty, ukazują praktyczne zastosowanie i mechanizm działania różnych kwestii, przełamując schemat wyводу pełnego terminów wysoce abstrakcyjnych i niezrozumiałych dla większości uczniów. Zastosowanie multimediiów intryguje i stymuluje uczniów do poszerzenia wiedzy, gdyż jej postać jest atrakcyjna oraz bardziej zrozumiała [s. 9112,].

Internet jest dla dzieci i młodzieży źródłem wiedzy, narzędziem edukacji, ale bardzo często to także sposób na nudę. Rodzaj komputerowego „zappingu” [13, s. 33] daje możliwość szybkiego dostępu do interesujących danych lub ekspresowego kontaktu ze znajomym. Można stwierdzić, iż obserwujemy kolejny etap wypierania jednych mediów przez drugie.

Zmiany, jakie zachodzą we współczesnym świecie, nie pozwalają zadowolić się jedynie wiadomościami zdobytymi w szkole czy z powszechnych źródeł. Informacje, jakie otrzymują dzieci i młodzież, stają się coraz częściej niewystarczające w życiu dorosłym. Wymusza to potrzebę ciągłego doskonalenia się, a co za tym idzie, samokształcenia, dlatego także podstawowym celem stawianym edukacji powinno być tworzenie warunków do permanentnego kształcenia. Edukacja ustawiczna jest obecnie ważnym elementem procesu kształcenia. Ciągłe uzupełnianie wiadomości o nowe elementy sprawia, że jesteśmy stale kompetentni w dziedzinach, z którymi obcujemy.

Internet jest źródłem, które stwarza możliwości stałego dostępu do szybkiej i świeżej informacji, i dodatkowo prezentuje ją w bardzo atrakcyjnej, multimedialnej formie.

Oczywiście to nie tylko źródło informacji korzystnie wpływających na rozwój, ale również, na co zwracają uwagę zatruwani jego ogromną siłą pedagogicy, źródło, które nie prezentuje walorów edukacyjnych, zwłaszcza gdy oferuje wszystkie ludzkie dewiacje i zgubnie przyciąga. Szczególnie niebezpieczne jest niekontrolowane przebywanie młodych ludzi w nierealnej rzeczywistości, która wciąga i działa z czasem jak narkotyk.

Negatywne skutki nieprawidłowego użytkowania Internetu obserwowane są również w gronie językoznawców, którzy dostrzegają zubożenie i degradację współczesnej polszczyzny.

Tak jak do niedawna główne informatory – telewizja, radio, film, prasa, tak współcześnie Internet jest medium odgrywającym znaczną, jeśli nie największą, rolę w komunikowaniu.

Zasięg Internetu jest tak ogromny, że można mu przypisać funkcje typowe dla mass mediów, ponadto podobny jest również sposób oddziaływania na odbiorcę. I tak np., odnosząc się do badań na temat oddziaływania telewizji na sferę wychowawczą młodego człowieka, warto podkreślić, iż oferty pojawiające się cyklicznie integrują stałe grono odbiorców, wyrażają specyficzny gust w odbiorze, natomiast wykorzystywanie ich treści sprowadza się do konkretnych ról [2, s. 97].

W stosunku do stron, programów oferowanych przez Internet dla dzieci i młodzieży ta rola powinna być przede wszystkim wychowawcza, poznawcza.

Dla lepszego zrozumienia roli Internetu w życiu młodych odbiorców przytoczę charakterystyczne jego funkcje:

- funkcja informacyjna – uwidaczniająca się w przekazie informacji w sposób łatwy, przystępny,

- funkcja kształcąca – czyli prezentowanie treści w walorach poznawczych, umożliwiających rozwijanie zasobu wiadomości z różnych dziedzin,

- funkcja stymulująca – widoczna w rozbudzaniu zainteresowań, motywowaniu, kształtowaniu twórczej postawy,

- funkcja interpersonalna – umożliwiająca poznawanie problemów innych, dzielenie się emocjami,

- funkcja wychowawcza – propagowanie pewnych stylów życia, udzielanie porad,

- funkcja ludyczna – czyli dostarczanie rozrywki [4, s. 163–164].

Analizując stopień realizacji wymienionych powyżej funkcji, wyłonić można rolę Internetu w życiu jego najmłodszych użytkowników.

Liczne rozważania teoretyków i praktyków na temat wpływu mass mediów można sprowadzić do tłumaczenia, iż relacje człowiek–media mieszczą się w dwóch nurtach, tj. ukazującym człowieka jako bezwolny, pasywny i nie do końca świadomy obiekt oddziaływań mediów, które nim manipulują, oraz przedstawiającym go jako aktywnego, świadomego odbiorcę, selekcyjną ofertę według własnych preferencji [9, s. 49–50].

Osobowość dziecka jest bardzo podatna na wpływy telewizji, Internetu. Oddziaływanie to odzwierciedla chociażby czas poświęcany na użytkowanie Internetu kosztem innych wartościowszych zajęć czy obniżona umiejętność abstrakcyjnego myślenia. Szczególnie niebezpieczny jest zaś odbiór nieadekwatnych do rozwoju dzieci i młodzieży treści. Nietrudno zauważyć, że oglądanie programów o dużym ładunku przemocy utrwała takie formy zachowania [2, s. 97].

Dlatego, aby uniknąć nałogu zwanego „netoholizmem”¹, zwłaszcza rodzice, nauczyciele i dorośli udostępniający to źródło przekazu powinni systematycznie kontrolować korzystanie z mass mediów, zwracać uwagę na zależność, jaka zachodzi między procesem wychowania a percepcją ofert Internetu przez dzieci i młodzież. Kontakt dzieci z Internetem nie może być traktowany tylko jako forma spędzania wolnego czasu, gdyż wówczas najczęściej powstają problemy natury moralnej, społecznej, ekonomicznej czy religijnej, a ponadto jest to przyczyna redukcji czasu spędzanego na świeżym powietrzu.

¹ Netoholizm związany jest z wielogodzinnym przesiadywaniem przed ekranem komputera, uzależnieniem od sieci, negatywnymi zmianami w osobowości dziecka, poczuciem strachu, przerażeniem, bólem głowy, ujemnym działaniem na wzrok, niekorzystnymi zmianami w sferach poznawczej, emocjonalnej i motywacyjnej; [8].

Trafne jest stwierdzenie Janusza Czapińskiego, iż uczestnictwo w dobrodziejstwach cywilizacji nie powinno kończyć się dobrowolnym niewolnictwem [5, s. 17].

„Cyberprzestrzeń”, którą udostępnia Internet, umożliwia nam, jak już wspomniano, bardzo wiele: wymianę poglądów, dostęp do informacji naukowych (wspomniane powyżej zdobywanie wiedzy) czy znalezienie pracy. Wyniki badań wskazują, że używanie Internetu pomaga zarówno nauczycielom, jak i dzieciom w przełamywaniu izolacji, nawiązaniu kontaktów, zwiększa skuteczność współpracy i indywidualnego studiowania.

Ponadto w obecnych czasach powstaje coraz więcej instytucji specjalnie przeznaczonych do nauczania poprzez sieć. Dla lepszego zobrazowania zasygnalizowanej **edukacyjnej (kształcącej) funkcji** Internetu zasadne zdaje się przytoczenie przykładu jednej z dziedzin wiedzy, a tym samym źródła pomocy bardzo dobrze rozwiniętego w Internecie, a mianowicie medycyny.

Istnieje kilka tysięcy serwerów dotyczących wielu specjalizacji, mogą służyć one z powodzeniem jako pomoc naukowa dla nauczycieli przy prowadzeniu np. lekcji biologii. Nauczyciel, ale także uczeń mają możliwość pobrania z sieci różnego rodzaju informacji w formie tekstowych opisów organów wewnętrznych, chorób, procesów biologicznych oraz zdjęć wykonanych różnymi technikami, przedstawiających anatomię człowieka. Jest to bardzo dobry materiał na prezentację zagadnień związanych z budową człowieka. Dla studentów medycyny są cenną skarbnicą materiałów do nauki, prac pisemnych oraz zobrazowania specyficznych dla tej dziedziny zagadnień [12, s. 93].

Dużymi możliwościami w kształceniu dysponują uczelnie nauczające na odległość. Ta forma nauczania jest znana nie od dziś, ale dzięki Internetowi nabrała zupełnie nowego wymiaru. Sprawdza się przede wszystkim na terenach bardzo rozległych, jak na przykład Australia czy Kanada, gdzie uczniowie i nauczyciele rozdzieleni są dużymi odległościami. W Europie Zachodniej i Stanach Zjednoczonych taki model kształcenia stał się alternatywą pozwalającą pogodzić naukę z pracą w pełnym wymiarze i pomóc w uzupełnieniu kwalifikacji.

Sieć komputerowa umożliwia, by lekcje, wykłady, seminaria i ćwiczenia nie były już kojarzone tylko z ławkami, ścianami i tablicą. Uczniowie i nauczyciele mają możliwość być w stałym kontakcie ze sobą, mogą uczestniczyć w seminariach, dyskusjach, videokonferencjach, debatach, wspólnych pracach i wspólnym rozwiązywaniu zadań. Mimo braku kontaktu interpersonalnego mogą zawsze liczyć na pomoc kolegów i wykładowców z sieci, jak to ma miejsce w sprawnie działających sieciowych uczelniach.

Poza zorganizowanymi formami nauczania Internet jest doskonałą pomocą w procesie samokształcenia – jednego z wymogów współczesnego świata. Odkrywając samodzielnie zasoby Internetu, można uzupełniać w sposób ciągły wiedzę o kolejne elementy lub podejmować działania bezpośrednio lub pośrednio wpływające na stan naszych kwalifikacji.

Analizując edukacyjne zastosowanie Internetu, dostrzec można trzy obszerne sfery jego zastosowania, tj. jako źródło informacji i pomocy naukowych, jako techniczne medium w procesie kształcenia na odległość – wirtualna szkoła, jako narzędzie wspierające proces kształcenia w szkole masowej [12, s. 92].

Kolejną szeroko opisywaną funkcją Internetu jest **funkcja informacyjna i komunikacyjna**. Stosunkowo tani i łatwy dostęp do technologii doprowadził do powstania milionów stron internetowych, a tradycyjne media straciły monopol na informację. Dlatego też zaczęły przenosić część swojej działalności do Internetu. Mniejsze witryny napotykać w sieci na poważną konkurencję w postaci portali internetowych, które umiejętnie potrafią łączyć w obszarze swojego działania wszystkie funkcje Internetu. To właśnie portale internetowe i wyszukiwarki stały się źródłem informacji, a przez to idealnym medium reklamowym i promocyjnym dla

firm. Za nimi podążają wszelkie portale i witryny, które zajmują się ściśle określoną tematyką, przez co pozwalają na dotarcie z przekazem do grupy celowej, zainteresowanej daną tematyką.

Komunikacja leży u podstaw Internetu. Został on stworzony z myślą o szybkiej i bezawaryjnej komunikacji dla wojska. Szybki rozwój technologii i łatwy dostęp do Internetu pozwolił wykorzystać go jako narzędzie w komunikowaniu. Najczęściej wykorzystywanym narzędziem komunikacji w Internecie jest poczta e-mail, która milionom internautów dziennie pozwala kontaktować się i wymieniać informacje. Dzisiaj oprócz poczty e-mail ludzie korzystają z telefonii internetowej czy transmisji wideo, aby przekazywać sobie informacje. A ponieważ Internet jest tanim standardem o ogólnoświatowym zasięgu, internauta może rozsyłać wiadomości do wielu odbiorców, ponosząc jedynie koszt połączenia z siecią.

Internet pełni ponadto **funkcję handlową i usługową**. Szybki rozwój Internetu i wzrost jego popularności doprowadziły do tego, że zauważono w nim wielki potencjał dystrybucji produktów i usług. Jako pierwsze w Internecie pojawiły się usługi związane z nim samym, między innymi tworzenie witryn internetowych i inne usługi niezbędne do zaistnienia firmy w sieci. W tej chwili poprzez Internet można zamówić każdy produkt i usługę, które są na tyle mobilne, by można je było przesłać lub dostarczyć w inny prosty sposób. Internet jest doskonałym nośnikiem informacji, który pozwala w szybki i skuteczny sposób przekazywać informacje o cechach produktu, o jego cenie, czasie dostarczenia oraz inne użyteczne dane, takie jak np. próbka muzyki z płyty CD, którą chcemy zakupić, część książki lub filmu, które nas interesują. Internet na stałe wkomponował się już w krajobraz biznesu i jest wykorzystywany jako obszar poszerzający pole działania firm. Idealnym przykładem wykorzystania Internetu jest sprzedaż biletów lotniczych, gdzie zastępuje on tradycyjne biura podróży, które były ograniczone zasięgiem działania. Internet sam w sobie jest nieograniczony geograficznie, przez co sprzedaż biletów może być prowadzona na całym świecie poprzez jedną witrynę. Można mówić dodatkowo o **funkcji marketingowej** czy **reklamowej** Internetu.

Omawiane medium z wielu powodów uznać można za najszybciej rozwijający się kanał marketingowy. Z jednej strony wpływają na to wyniki, jakie osiągają kampanie realizowane z udziałem tego właśnie medium oraz coraz doskonalsze techniki pomiaru ich skuteczności, z drugiej zaś szeroki wachlarz możliwości wykorzystania Internetu w działaniach marketingowych [14].

Internet, podobnie jak telewizja, jest idealnym medium reklamowym, służącym promocji produktów i usług, przede wszystkim dlatego, że jest on w pełni multimedialny. Reklamy internetowe mogą zawierać tekst, obraz, dźwięk i film. W Internecie znajdują odzwierciedlenie reklamy prasowe, radiowe i telewizyjne. Internet ma nad innymi mediami tę przewagę, że jest w pełni interakcyjny i pozwala wciągnąć odbiorcę reklamy do działania i czynnego zapoznania się z reklamowanym produktem i usługą poprzez udostępnianie informacji na stronach internetowych. Każda reklama jest zaproszeniem do strony internetowej, gdzie internauta może zapoznać się ze szczegółami reklamowanych produktów i usług [7].

Podsumowując przytoczone powyżej funkcje, można stwierdzić, iż Internet ze względu na coraz łatwiejszy dostęp, szybkość działania, atrakcyjność takiej komunikacji i praktyczne zastosowanie wspomaga rozwój. Zwolennicy, którzy doceniają jego walory edukacyjne, dążą do upowszechniania systemów utrudniających młodym odbiorcom, głównie niepełnoletnim i dzieciom, dostęp do niektórych stron.

Rozpatrując argumenty „za” i „przeciw” udostępnieniu dzieciom zasobów Internetu (oczywiście poza zajęciami w szkole) oraz wykorzystaniu go w szeroko pojętym procesie edukacji w postaci tabelarycznej zaprezentuję kilka najważniejszych argumentów (tabela 1).

Tabela 1
Argumenty pozytywne i negatywne przemawiające za podjęciem decyzji
o umożliwieniu użytkowania Internetu przez dzieci

Argumenty „za”	Argumenty „przeciw”
Wymagania stawiane współczesnemu człowiekowi wynikające z tworzenia się społeczeństwa informacyjnego, a dotyczące umiejętności korzystania z nowych technologii ¹	Możliwość częstego zetknięcia się z treściami nieodpowiednimi w stosunku do wieku odbiorcy
Ułatwienie związane z łatwym i szybkim dostępem do zasobów informacyjnych zgromadzonych w sieci (encyklopedii, bibliotek, czasopism)	Łatwość napotkania i nawiązania kontaktu z osobami zagrażającymi bezpieczeństwu dziecka
Umożliwienie stałego kontaktu z osobami, środowiskami oddalonymi (fora, listy dyskusyjne)	Poddatność dzieci na uzależnienia od sieci
Rozbudowa zasobów edukacyjnych dostępnych w sieci (kształcenie równoległe)	Brak wytworzonego własnego systemu wartości, działającego jako filtr oddzielający otrzymywane informacje
Możliwość autoprezentacji (tworzenie własnych stron WWW)	Formowanie i utrwalanie zachowań agresywnych, wulgarnych, często prezentowanych w Internecie, a które mogą być przeniesione później w rzeczywisty świat

W literaturze przedmiotu wymienia się najczęściej dwa rodzaje niebezpieczeństw, na które narażone są dzieci:

- 1) niebezpieczeństwa sfery umysłowej, narażenia wrażliwości oraz rozwoju intelektualnego,
- 2) niebezpieczeństwa sfery fizycznej [2, s. 106].

Ponadto dzieci są narażone na nawiązanie niewłaściwych kontaktów, nabycie umiejętności wysyłania wirusów, nieprawidłowych działań, nieświadome ujawnianie danych oraz korzystanie z niepożądanych stron. Współcześnie najbardziej dostępne i niebezpieczne są treści odnoszące się do tematyki seksualnej, propagującej przemoc, nietolerancję.

O uzależnieniu od tego środka przekazu ciekawą klasyfikację podaje literatura psychologiczna. W psychologii uzależnień wymieniane są trzy sfery [2, s. 106]:

1. **Sfera zielona** – w niej korzystanie z Internetu jest umiarkowane i nie ma symptomów uzależnienia.

2. **Sfera pomarańczowa** – osoby korzystające z Internetu dostrzegają symptomy zagrożenia, nabierają dystansu i uczą się racjonalnego sposobu korzystania z Internetu.

3. **Sfera czerwona** – jest ona równoznaczna z uzależnieniem, z tej sfery nie ma powrotu, konieczna jest profilaktyka, a nawet terapia.

¹ Przygotowanie młodzieży do korzystania z zasobów edukacyjnych sieci jest jednym z elementów realizacji podstawowego celu sformułowanego w dokumencie KBN nt. *Cele i kierunki rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce*, Warszawa 28 listopada 2000, <http://www.kbn.gov.pl/cele/index1.html>.

Około 35 tys. polskich internautów, jak prezentują badania CHIP, jest uzależnionych w wyniku ciągłego dążenia do „bycia na bieżąco” oraz w wyniku zaniżonego poczucia własnej wartości [10, s. 12].

Internet dla wielu młodych ludzi jest pretekstem do ucieczki w inny świat, w którym panuje nieskrępowana wolność słowa, ale i powyższe niebezpieczeństwa, chociażby spotkania w realnym świecie nieświadomie bawiącego się dziecka, nastolatka z celowo „wabiącym” pedofilem.

Mimo że najczęściej uwagi skupiają obszary zawierające treści seksualne i pornografię, istnieją łatwo dostępne strony zawierające inne informacje nieodpowiednie dla dzieci, takie jak np. reklamy papierosów, alkoholu, zachęty do brania narkotyków, propagujące nienawiść. Niektóre strony pozwalają dzieciom w formie zabawy korzystać z hazardu, broni, trucizn, inne zbierają poufne informacje o rodzinie.

Ponadto istnieją jeszcze zagrożenia, jakie dzieci mogą stanowić dla innych. Dzieci mogą przekazać numery i hasła kart kredytowych rodziców, zakupić rzeczy, za które będą zmuszeni zapłacić rodzice, popełnić przestępstwo komputerowe. Oczywiście zawsze jest ryzyko zagrożenia ze strony hakerów [1, s. 39].

Na zakończenie pragnę przytoczyć za Parrym Aftabem – *Kontrakt bezpiecznego serfowania* [1, s. 316], który przyda się w domu każdego młodszego i trochę starszego użytkownika Internetu, a rodzicom ułatwi zrozumienie i kontrolę tak popularnego dziś źródła przekazu.

KONTRAKT BEZPIECZNEGO SERFOWANIA

Umowa dotycząca korzystania z Internetu

Chcę korzystać z naszego komputera i Internetu. Wiem, że istnieją pewne zasady dotyczące właściwego sposobu zachowywania się. Zgadzam się przestrzegać tych zasad, a moi rodzice zgadzają się pomagać mi w tym.

1. Nie podam swojego nazwiska, adresu, numeru telefonu, szkoły ani nazwisk rodziców, ich adresów, numerów telefonów ani żadnych innych danych, które mogą umożliwić poznanie mojej osoby komuś, kogo poznam w sieci.
2. Rozumiem, że niektórzy w Internecie udają, że są kimś, kim naprawdę nie są. Opowiem rodzicom o wszystkich, których poznam w Internecie.
3. Nie będę kupować ani zamawiać niczego w Internecie.
4. Nie będę wypełniać w sieci żadnych formularzy, wymagających podania danych personalnych dotyczących mnie lub rodziny bez zapytania najpierw rodziców o zgodę. Chodzi zarówno o formularze związane z udziałem w konkursach, jak i o rejestrowanie się w jakichś witrynach. Zawsze też sprawdzę, jakie zasady ochrony danych obowiązują w danej witrynie. Jeśli nie zapewniają, że moje dane będą chronione, nie przekażę im żadnych danych.
5. Nie będę wdawać się w kłótnie i wojny w Internecie. Jeśli ktoś będzie próbował zacząć kłótnię ze mną, nie będę odpowiadać i powiadomię rodziców.
6. Jeśli zobaczę coś, co mi się nie spodoba lub co sprawi, że poczuję się nieswojo, lub coś, o czym wiem, że rodzice nie pozwoliliby mi oglądać, kliknę na przycisk „wstecz” albo wyloguję się.
7. Jeśli spotkam w Internecie ludzi, którzy robią lub mówią do innych dzieci coś, czego mówić lub robić nie powinni, poinformuję rodziców.
8. Nie będę miał internetowych tajemnic przed rodzicami.

9. Jeśli ktoś przyśle mi obrazki, odsyłacze do stron, o których wiem, że nie powinienem do nich zaglądać, albo listy napisane wulgarnym językiem, powiem o tym rodzicom.
10. Jeśli ktoś poprosi mnie o zrobienie czegoś, czego nie powinienem robić, powiem o tym rodzicom.
11. Nie będę dzwonić do nikogo, kogo poznam w sieci, jeśli rodzice nie wyrażą na to zgody.
12. Nie spotkam się osobiście z nikim, kogo poznam w Internecie, jeśli moi rodzice nie wyrażą na to zgody.
13. Nie wyślę niczego do kogoś poznanego w Internecie, jeśli rodzice nie wyrażą na to zgody.
14. Jeśli ktoś poznany w sieci przyśle mi coś, powiem o tym rodzicom.
15. Nie będę posługiwać się materiałami znalezionymi w Internecie, udając, że są moje.
16. Nie będę mówić złych rzeczy o ludziach i będę przestrzegać zasad etyki.
17. Nie będę używać wulgarnych słów ani grozić nikomu, nawet w żartach.
18. Wiem, że rodzice chcą mieć pewność, że jestem bezpieczny, i obiecuję słuchać ich, gdy będą mi czegoś zakazywali.
19. Pomogę rodzicom dowiedzieć się czegoś więcej o komputerach i Internecie.
20. Będę dbać o bezpieczne używanie komputera i zawsze sprawdzę, czy nie ma wirusów na pożyczonych od kogoś dyskietkach lub w plikach ściąganych z Internetu.
21. Powiem rodzicom, jeśli zdarzy się coś złego, a oni obiecują, że nie wpadną w panikę w takiej sytuacji.

Przyrzekam stosować się do tych zasad (podpis dziecka)

Przyrzekam pomóc mojemu dziecku w stosowaniu się do tych zasad i nie reagować paniką, jeśli zdarzy się coś złego w cyberprzestrzeni (podpisy rodziców)

Podsumowując rozważania na temat znaczenia Internetu dla rozwoju dzieci i młodzieży, należy stwierdzić, że Internet nie jest już sprawą wyboru, a koniecznością; jeśli poważnie myślimy o edukacji i planach życiowych młodego pokolenia, powinniśmy zadbać o jednako-
wy dostęp do korzystania z nowych technologii.

SUMMARY

The Internet in Upbringing – Chances and Dangers

In the process of creating the human's personality, it matters the inborn attributes, the social environment, the upbringing or one's activity which the Internet has dominated recently especially in the regard to the young generation.

It has become the medium which completely changed the culture and the treatment of the million of people's life. Its uprising caused the revolution as valid and changeable in the results as the invention of the printing.

Currently it is used in many ways. First of all, it has possibilities in science and technology, it is a very cheap and fast source of communication, it helps people to share information and it is also an ideal way of getting in touch with one's business colleagues or close friends. The Internet is the invention which not only has a positive

impact but also it causes the regression in memorizing. The user gets the data and he often takes something for granted what is the result of the author's mistake or his intention to make the reader be mistaken. Secondly, negative results of using the Internet are also observed by linguists who notice the pauperization and degradation of the current Polish.

Litwatura

- [1] Antab P., *Internet a dzieci. Uzależnienia i inne niebezpieczeństwa*, przekład B. Niecewicz, Warszawa 2003.
- [2] Biała J., *Zagrożenia w wychowaniu dziecka we współczesnej rodzinie polskiej*, Kielce 2006.
- [3] Castells M., *Galaktyka Internetu. Refleksje nad Internetem, biznesem i społeczeństwem*, Poznań 2003.
- [4] Chuchro E., *O walorach edukacyjnych i kulturotwórczych serwisu dla dzieci i młodzieży www.junior.reporter.pl [w:] Oblicza Internetu. Internet a globalne społeczeństwo informacyjne*, red. M. Sokołowski, Elbląg 2005.
- [5] Czapiński J., przedmowa do polskiego wydania, J. Anderson, R. Wilkins, *Żegnaj telewizorku. Jak nauczyć swoją rodzinę rozsądnie korzystać z telewizora, gier komputerowych i Internetu*, przekład M. Czekalski, Warszawa 2000.
- [6] Gajda J., *Kulturotwórcze i edukacyjne funkcje mass mediów [w:] red. W. Strykowski, Media a edukacja*, Poznań 2000.
- [7] Gemius SA, Megapanel PBI/Gemius, październik 2004 r.
- [8] Izdebska J., *Dziecko w świecie globalizacji – wyzwanie dla nauk pedagogicznych [w:] Pedagogika wobec aktualnych problemów społecznych*, red. Z. Gawlina, S. Siciłowicz, Ostrowiec Świętokrzyski 2002.
- [9] Kossowki P., *Dziecko i reklama telewizyjna*, Warszawa 1999.
- [10] Moczydłowska I., *Uzależnienia od komputera i Internetu*, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 1999, nr 4.
- [11] *Oblicza Internetu. Internet a globalne społeczeństwo informacyjne*, red. M. Sokołowski, Elbląg 2005.
- [12] Siemieniecki B.F., Lewandowski W., *Internet w szkole*, Toruń 2000.
- [13] Wawrzak-Chodaczek M., *Kształcenie kultury audiowizualnej młodzieży*, Wrocław 2000.
- [14] www.tezmedium.pl, rok 2005